

Topbijeenkomst Lisbon Council: Innovatie in Europa moet vooral talent faciliteren

Onlangs hield de Europese denktank de Lisbon Council haar jaarlijkse groei- en banentop in Brussel. Uit de keynotespeech van Europese Commissie voorzitter José Manuel Barroso bleek overduidelijk dat innovatie in Europa steeds meer draait om mensen. Het ontwikkelen, opleiden, koesteren en aantrekken van talent wordt de cruciale factor voor Europese bedrijven en dient een speerpunt van Europees beleid te zijn.

Jaarlijks organiseert de Lisbon Council een onderzoek naar werkgelegenheid en economische groei in de Europese Unie. Het onderzoek meet de economische groei, de productiviteitsgroei, werkgelegenheidsgroei, de prestaties op het gebied van onderwijs en human capital, de mate van investeringen en de stand van de overheidsuitgaven. De Europese Commissie zelf heeft besloten veel nadruk te gaan leggen op vaardigheden en human capital. Die laatste index meet het aandeel van de beroepsbevolking met een hbo+ opleiding.

In de totaalranking van 2008, die aangevoerd wordt door Finland, keldert Nederland van een vijfde naar een negende plaats en is daarmee de grootste daler in de meting van de vijftien oude lidstaten plus Polen. Vergeleken met de monitor van 2006 is Nederland voorbijgestreefd door Polen, het Verenigd Koninkrijk, Griekenland en Duitsland. De conclusie van het rapport: Nederland zakt terug, niet omdat het lager scoort qua groei dan twee jaar geleden, maar omdat de anderen doorgewoond sneller groeien. Kortom, wij zijn momenteel een landje dat economisch voortkabbelt en daardoor links en rechts ingehaald wordt.

Mensen cruciaal

De Lissabon Agenda, bedoeld om van Europa in 2010 de meest concurrerende regio ter wereld te maken, gaat zijn laatste cyclus van drie jaar in. Reden voor Europese Commissie - voorzitter Barroso om een voorlopige balans op te maken en vooral ook om het belang van scholing, onderwijs en vaardigheden te benadrukken. Europa kan in de wereld niet langer concurreren op lonen, maar zal het moeten hebben van innovatie en creativiteit.

Barroso: "Mensen waren altijd een factor van productie, maar zijn nu van vitaal belang voor de economie. Het is dringend nodig dat wij meer doen om vaardigheden te ontwikkelen. Momenteel kan één op de zes vacatures in de EU niet vervuld worden. Dat waren er een paar jaar geleden nog één op de twaalf. Dit is vooral van groot belang voor de ICT, want in die sector bestaat in heel Europa een gebrek aan mensen."

Barroso benadrukte ook dat de wil om te innoveren in belangrijke mate bepaald wordt door de cultuur in een land. "Jonge mensen vertellen dat globalisering een bedreiging vormt, is het verkeerde signaal afgeven. Uit studies blijkt dat Europa juist profiteert van globalisering en dat globalisering ons aandeel in de taart niet verkleint, maar de taart alleen maar groter maakt." Mensen bang maken voor de opkomst van markten als India en China vindt Barroso dan ook zinloos. "De VS investeren vier keer zoveel in België dan in China," voegde de EC-voorzitter daaraan toe.

Parochiale universiteiten

Veel belangrijker acht Barroso het om fors te investeren in onderwijs en scholing in bedrijven, met name in het MKB, dat steeds meer de aanjager van Europese innovatie wordt. De commissie pleit sinds enige tijd voor de invoering van de zogenaamde 'vijfde vrijheid' in Europa, namelijk vrij verkeer van kennis. Barroso: "Ik vraag mij steeds af waarom het ons wel lukt om de beste voetballers uit Afrika of Zuid-Amerika naar Europa te halen,

maar niet de beste onderzoekers.” Studenten, onderzoekers en kenniswerkers dienen zich vrij door Europa te bewegen, zo concludeerde de commissievoorzitter.

Kritiek uitte Barroso vooral aan het adres van de Europese universiteiten. Die werken veel te weinig internationaal samen. “Onze Europese universiteiten zijn te gefragmenteerd en te parochiaal. Ze moeten veel meer samenwerken, omdat een hoogopgeleide, flexibele en mobiele beroepsbevolking cruciaal is voor economische groei.”

Conclusie

Het benadrukken van de connectie tussen onderwijs en economische groei is van het allergrootste belang, zo bleek uit de discussies na de speech van Barroso. Nieuwe dingen bedenken om te innoveren is niet nodig. Bovenal dienen de voorgestelde veranderingen gewoon geïmplementeerd te worden. Om daarin te kunnen slagen is het zaak dat vooral docenten, onderwijsinstellingen en MKB-bedrijven *empowered* worden om die veranderingen ook zelf door te kunnen voeren. Europese bedrijven leggen het namelijk af tegen de Amerikaanse op het gebied van wat ‘multifactor productiviteit’ heet, het gecombineerde effect van mensen en investeringen in ICT. De achterstand in innovatievermogen in Europa komt derhalve niet door een gebrek aan technologieaanbod, maar door het ontbreken van productiviteitsverhogende bedrijfstoepassingen ervan. De bottleneck heet dus slimmer samenwerken en anders organiseren, met andere woorden: sociale innovatie.